

Huvudförhandling

Hamnar

TRAFIKVERKET

Dag 16

2014-10-27

» E4 Förbifart Stockholm Presentation mark- och miljödokument

Dag 16

Måndag 27 oktober kl. 09.00 – ca 17.00
Sammanfattning och avslutning.

Förhandlingsordning

- 75.** Sökanden redogör för sin uppfattning huruvida bergmassorna ska betraktas som avfall.
- 76.** Synpunkter från motparter och övriga.
- 77.** Sökanden sammanfattar miljökonsekvensbeskrivningarna.
- 78.** Genomgång av sökandens iakttagande av allmänna hänsynsreglerna och berörda miljökvalitetsnormer.
- 79.** Synpunkter från motparter och övriga.
- 80.** Sökanden sammanfattar tillåtligheten.
- 81.** Sökanden redovisar skälen för verkställighetsförordnande.
- 82.** Synpunkter från motparter och övriga.
- 83.** Sökanden redovisar eventuella justeringar av yrkanden och villkorsförslag.
- 84.** Synpunkter från motparter och övriga.
- 85.** Sökanden sammanfattar åtaganden utöver villkorsförslagen.
- 86.** Synpunkter från motparter och övriga.
- 87.** Övriga frågor.
- 88.** Slutanföranden.
- 89.** Rättegångskostnader.
- 90.** Förhandlingen avslutas. Tid för dom.

Hamnar

Dag 16

Punkt 75

Sökanden redogör för sin uppfattning huruvida bergmassorna ska betraktas som avfall.

Bergmassorna – avfall eller inte

- Projektet kommer att generera ca 2-5 Mton bergmassor (tunnelberg) per år
- Ca 5-7 % av tunnelberget kommer användas inom projektet, ca 50 % kommer att hanteras via hamnarna
- Försäljning av bergmassor sker till externa intressenter
- Behovet av bergmassor var 2012 i
 - Stockholm 7,3 Mton
 - Uppsala 3,4 Mton
 - Södermanland 1,8 Mton

Bergmassorna – avfall eller inte

1. Tillståndssökta verksamheten omfattar ingen hantering av avfall
2. Olämpligt/omöjligt att avgöra status genom dom
3. Bergmassorna omfattas inte av avfallsbegreppet
4. Bergmassorna är en produkt
5. Bergmassorna är en biprodukt

Bergmassorna – prövningens omfattning

Inom den tillståndssökta verksamheten kommer endast bergmassor att transporteras med bandtransportörer till fartyg.

Oavsett hur bergmassorna i målet ska betraktas sker inte någon tillståndspliktig hantering av avfall inom den tillståndssökta verksamheten.

Det är således inte nödvändigt med någon prövning av frågan om bergmassorna utgör avfall.

Bergmassorna – olämpligt att avgöra status i dom

- Vissa massor ska användas inom projektet, vissa ska gå med lastbil, andra med båt
- Användningen kan ändras under tid
- Det är inte möjligt att samtliga uppgifter som krävs för en fullständig prövning av avfallsfrågan är tillgängliga i detta läge

Bergmassorna omfattas inte av avfallsbegreppet

Bergmassor 15 kap. 1 § 1 st.

- EU:s avfallshierarki
Målsättning att något avfall överhuvudtaget inte ska uppstå
- MB 2:5 ”utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning”
- Sveriges mineralstrategi
- Regeringens tillåtlighetsbeslut
”projektets strävan bör vara att de bergmassor som uppstår vid byggandet av tunneln får en ändamålsenlig användning, t.ex. i andra projekt.”

Bergmassorna – en produkt

- I huvudsak s.k. *Stockholmsgranit*. Tillräcklig kvalitet för de tänka fortsatta användningsområdena
- Krossning kommer att ske till *bergkross 0-150*
- Kommersiellt gångbar produkt som tillhandahålls av de flesta täkter
- Pris kring 60-80 kr / ton ex moms

Bergmassorna – en produkt

SKÅAB

TONPRIS	
Telefon	
Öppet, Måndag – Torsdag	
Öppet, Fredag	
Rast	
Bergkross	0-150
Bergkross	0-90
Bergkross	0-63
Bergkross	0-32
Bergkross	0-18
Makadam	16-32
Makadam	8-16

ABT

Produkter till försäljning

På våra anläggningar Ullnatippen och Enköpings miljöåtervin

Produkt	Storlek	Användningsområde
Bergkross	0-150	Förstärkningslager
Bergkross	0-63	Förstärkningslager
Bergkross	0-32	Bärlager
Bergkross	0-16	Slitlager, väggrus
Bergkross	0-8	Sättsand, rörgrav, mm
Bergkross	8-16	Husgrunder, gårdsgrus, betong, c
Bergkross	16-32	Singel för t.ex. husgrund
AV bergkross	0-150	Förstärkningslager
AV bergkross	0-63	Förstärkningslager

Bergmassorna – biprodukt enl. 15 kap MB

Krav för biprodukt

- Tillverkningsprocess (produktionsprocess)
- Normal industriell behandling
- En fortsatt hantering som är hälso- och miljömässigt godtagbar hantering som inte strider mot lag

Bergmassorna – nackdelar med avfallsklassning

I princip samtlig hantering av avfall är tillstånds- eller anmälningspliktig, antingen utifrån avfallsförordningen, miljöprövningsförordningen eller annan reglering.

Detta är något som beaktas av en eventuell slutanvändare av massorna och som kan medföra att bergmassorna istället för att användas kan komma att deponeras.

Avfallsskatt 2014 på 435 kr / ton (från 2015 500 kr/ton).

Hamnar

Dag 16

Punkt 78

Genomgång av sökandens iakttagande av allmänna hänsynsreglerna och berörda miljökvalitetsnormer.

Nationella miljökvalitetsmål

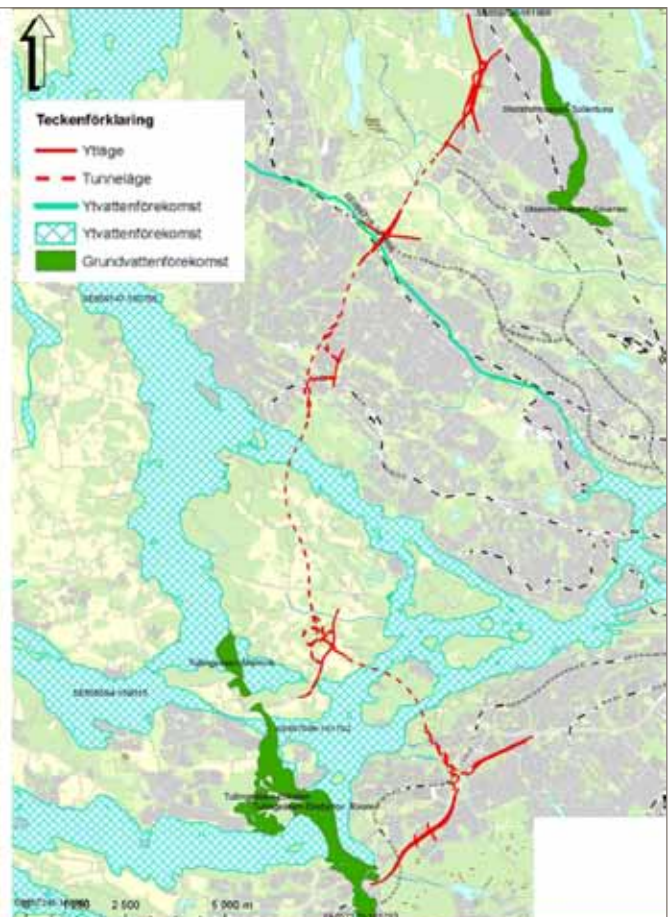
- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Vattenförekomster i anslutning till projektet

- Mälaren är i dag indelad i flera vattenförekomster, varav två ligger i närheten av Förbifart Stockholm (Mälaren-Stockholm respektive Mälaren-Görväln)
- Bällstaån
- Edsviken
- Tre grundvattenförekomster

Vattenförekomster

Vattenförekomster som berörs eller ligger i direkt närhet till Förbifart Stockholm (källa: SGU och SMHI).

Hur den tillståndssökta delen av projektet berör MKN för ytvattenförekomsterna

- Vid hamnarnas bygg- och rivningsskeden
- Hamnarnas driftskeden
- Grundvattenbortledning byggskede – endast rent drän- och länshållningsvatten från schakt i jord, annars avledning till spillvattennätet
- Grundvattenbortledning driftskede – tillräckligt rent dränvatten till Mälaren respektive Edsviken (via Igelbäcken)

Ekologisk/kemisk status och MKN

Ytvattenförekomsten Mälaren-Stockholm

Vattenförekomst Ytvatten	Nuvarande ekologisk status	Nuvarande kemisk status	MKN, ekologiska kvalitetskrav	MKN, kemiska kvalitetskrav
Mälaren-Stockholm	God status	God status uppnås inte (exkl Hg), orsak TBT	God status 2015	God status 2015 (exkl Hg och TBT), ska uppnås 2021 avseende TBT

Tillkommande kunskap (Mälaren-Stockholm):

- Risk att ekologisk status inte uppnås 2015 (övergödning och syrefattiga förhållanden).
- Ekologisk status avser centrala delen av vattenförekomsten, isolerade delar har sämre status.
- Vattenförekomsten kommer att delas i flera mindre förekomster, två av dessa berörs av Förbifart Stockholm (Fiskarfjärden respektive Rödstensfjärden) – preliminär klassning av dessa: god ekologisk status men ej god kemisk status.

M 3346-11 Aktbil 385/Trv yttrande juni 2012/bilaga 8/PM Miljökvalitetsnormer vatten. Tillkommande kunskap från VISS.

Ekologisk/kemisk status och MKN

Ytvattenförekomsten Mälaren-Görveln

Vattenförekomst Ytvatten	Nuvarande ekologisk status	Nuvarande kemisk status	MKN, ekologiska kvalitetskrav	MKN, kemiska kvalitetskrav
Mälaren-Görveln	God status	God kemisk status (exkl Hg)	God status 2015	God status 2015, (exkl Hg)

Tillkommande kunskap (Mälaren-Görveln):

- Vattenförekomsten har delats i två preliminära förekomster, Mälaren-Görveln respektive Mälaren-Hilleshögviken.
- Nuvarande status för de två preliminära förekomsterna har ännu inte fastställts, preliminärt gäller god ekologisk status men ej god kemisk status.

M 3346-11 Aktbil 385/Trv yttrande juni 2012/bilaga 8/PM Miljökvalitetsnormer vatten. Tillkommande kunskap från VISS.

Miljökvalitetsnormer, fisk- och musselvatten

Enligt företeckning NFS 2002:6

I Mälaren gäller miljökvalitetsnormer enligt förordningen (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten.

Miljökvalitetsnormer finns bl a för syre, pH, suspenderad substans och nitrit.

M 3346-11 Aktbil 1/Pärm 1/flik 4/MKB Vattenverksamhet, sid 32

Ekologisk/kemisk status och MKN

Ytvattenförekomsten Bällstaån

Vattenförekomst Ytvatten	Nuvarande ekologisk status	Nuvarande kemisk status	MKN, ekologiska kvalitetskrav	MKN, kemiska kvalitetskrav
Bällstaån	Otillfredsställande (övergödning)	God status uppnås inte (exkl Hg)	God status 2021	God status 2015 (exkl Hg)

Tillkommande kunskap (Bällstaån):

- Uppföljande undersökningar av kiselalger 2012 visar på otillfredsställande status (VISS 2013-11-18), risk finns att ekologisk status inte uppnås 2021 (ytterligare undersökningar och bedömningar krävs).
- Ytterligare underlag för klassning av kemisk och ekologisk status har tagits fram 2011-2012 (Länsstyrelsen, Fakta 2014:6), ett flertal prioriterade ämnens gränsvärden överskrids → god status uppnås inte för dessa ämnen.
- Kunskap utifrån aktuellt arbetsmaterial innebär att Bällstaåns nuvarande status exklusive kvicksilver inte uppnår god kemisk status (VISS 2014-08-14).
- Risk för att god kemisk status inte heller uppnås 2021 (Hg, benso[b]fluoranten och benso[hgi]perylene).

M 3346-11 Aktbil 385/Trv yttrande juni 2012/bilaga 8/PM Miljökvalitetsnormer vatten. Tillkommande kunskap från VISS.

Ekologisk/kemisk status och MKN

Ytvattenförekomsten Edsviken

Vattenförekomst Ytvatten	Nuvarande ekologisk status	Nuvarande kemisk status	MKN, ekologiska kvalitetskrav	MKN, kemiska kvalitetskrav
Edsviken	Dålig ekologisk status (övergödning)	God status uppnås inte (exkl.Hg), TBT	God status 2021	God status 2015 (exkl.Hg och TBT), ska uppnås 2021 avseende TBT

Tillkommande kunskap (Edsviken):

- Enligt VISS (arbetsmaterial) finns risk att ekologisk status inte uppnås 2021 (övergödning).
- Enligt VISS (arbetsmaterial) finns risk att kemisk status inte uppnås 2021 (Hg, antracen, PBDE och TBT).

M 3346-11 Aktbil 385/Trv yttrande juni 2012/bilaga 8/PM Miljökvalitetsnormer vatten. Tillkommande kunskap från VISS.

Kvantitativ/kemisk status och MKN för aktuella grundvattenförekomster

Vattenförekomst Grundvatten	Nuvarande kvantitativ status	Nuvarande kemisk status	MKN, kvantitativt krav	MKN, kemiska kvalitetskrav
Tullingeåsen-Ekebyhov, Riksten	God status	God status	God status 2015	God status 2015
Tullingeåsen-Malmvik	God status	God status	God status 2015	God status 2015
Stockholmsåsen-Sollentuna	God status	God status	God status 2015	God status 2015

M3346-11 Aktbil 1/Pärm 1/flik 4/ MKB Vattenverksamhet, sid 33

Miljökvalitetsnormer, vatten

Viktigaste frågorna: spridning av suspenderad substans vid arbete i vatten samt risker för olyckor.

Med planerade skyddsåtgärder och rutiner gäller följande:

- Den planerade grundvattenverksamheten försämrar inte möjligheten att bibehålla eller uppnå gällande miljökvalitetsnormer för ytvatten.
- Planerade arbeten i vatten och hamnverksamhet inklusive fartygstrafik försämrar inte möjligheten att bibehålla eller uppnå gällande miljökvalitetsnormer för ytvatten.
- Bedömningarna kvarstår även efter uppdateringar av statusklassningar och beaktande av gjorda riskbedömningar.
- Nu aktuella verksamheter berör inte grundvattenförekomsterna.

Miljökvalitetsnormer för luft, kväve

Luftkvalitetsförordningen (2010:477), kan inte appliceras på Natura 2000-områden, t ex Edeby ekhage och Hansta.

Kväveoxider

11 § För att skydda växtligheten får kväveoxider, i områden där det är minst 20 kilometer till närmaste tätbebyggelse eller 5 kilometer till annat bebyggt område, industriell anläggning eller motorväg, i stället för det som sägs i 10 §, inte förekomma i utomhusluft med mer än i genomsnitt 30 mikrogram per kubikmeter luft under ett kalenderår (årsmedelvärde).

Kommentar: Kontrollerande beräkningar visar att årsmedelvärdet för kväveoxider år 2020 uppfylls för både Edeby ekhage och Hansta.

Tillfälliga hamnar, Miljökvalitetsnormer luft

Fartygstransporterna bedöms inte medföra risk för överskridande av MKN. Relevanta parametrar: NO₂ (MKN dygn 60 µg/m³) respektive partiklar (PM10, MKN 50 µg/m³).

Underlag för bedömning:

- Utmed ett antal trafikerade gator inom Stockholms kommun överskrids MKN för NO₂ och partiklar.
- Bakgrundshalter i Ekerö kommun (Malmviken och Norra Lovö): NO₂ = 12-24 µg/m³ och PM10 = <27 µg/m³ (gäller 2006 respektive 2005).
- Bakgrundshalt för PM10 i Stockholms utkanter (t ex Sättra) har bedömts vara 27-39 µg/m³ (2005). Bakgrundshalt för NO₂ samma som i Ekerö.

Emissionerna från den begränsade sjötrafiken och låga bakgrundshalter innebär att MKN inte överskrids.

Damning från hamnen minimeras genom flera skyddsåtgärder.

Hamnar

Dag 16

Punkt 80

Sökanden sammanfattar tillåtligheten.

Sammanfattning tillåtlighet

Förutsättningar:

- regeringens tillåtlighetsbeslut 3 september 2009
- fastställd arbetsplan 25 oktober 2013 (lagakraftvunnen 15 maj 2014)

Tillåtlighet:

- 2 kap miljöbalken
- 3 kap miljöbalken
- 4 kap miljöbalken
- 7 kap miljöbalken
- 11 kap miljöbalken
- 16 kap miljöbalken

Hamnar

Dag 16

Punkt 81

Sökanden redovisar skälen för verkställighetsförordnande.

Skäl för verkställighetsförordnande

- Prövning har skett av projektets tillåtlighet (17 kap miljöbalken)
- Lagakraftvunnen arbetsplan
- Samhällsintresse
- Samhällsekonomiska kostnadskonsekvenser
- Tillstyrkande till projektet från centrala remissmyndigheter
- Samordningen av omfattande avtal, överenskommelser, tillstånd, upphandlingar
- Tidig etablering av hamnar angelägen av miljöskäl
- Inga permanenta konstruktioner, ingen sprängning, alla anläggningar byggs för att tas bort (inom hamnområdet)

» Läs mer om Förbifart Stockholm på vår webbplats: www.trafikverket.se/forbifartstockholm

TRAFIKVERKET

Trafikverket, 781 89 Borlänge, Besöksadress: Röda vägen 1
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se